Europos Parlamentas
2024-2029

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2025/2209(INI)

7.11.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl finansinio raštingumo ir nuomonės finansų srityje formuotojų populiarėjimo santaupų ir investicijų sąjungos kontekste
(2025/2209(INI))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėja: Lídia Pereira

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl finansinio raštingumo ir nuomonės finansų srityje formuotojų populiarėjimo santaupų ir investicijų sąjungos kontekste

(2025/2209(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 2017 m. liepos 8 d. paskelbtą G20 ir EBPO Tarptautinio finansinio raštingumo tinklo (INFE) ataskaitą dėl suaugusiųjų finansinio raštingumo G20 šalyse,

– atsižvelgdamas į 2022 m. sausio 11 d. paskelbtą ES ir EBPO INFE suaugusiesiems skirtą finansinės kompetencijos sistemą ES,

– atsižvelgdamas į 2023 m. sausio 12 d. paskelbtą Europos priežiūros institucijų jungtinio komiteto teminę ataskaitą dėl nacionalinių finansinio švietimo iniciatyvų skaitmeninimo srityje, kurioje daugiausia dėmesio skirta kibernetiniam saugumui, apgavystėms ir sukčiavimui,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos mėn. paskelbtą Komisijos greitąją „Eurobarometro“ apklausą Nr. 525 dėl finansinio raštingumo lygio ES stebėsenos,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 14 d. Tarybos išvadas dėl finansinio raštingumo,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 27 d. paskelbtą EBPO leidinį „PISA 2022 m. rezultatai. Kiek mokiniai kompetentingi finansų srityje?“ (angl. „PISA 2022 Results: How Financially Smart Are Students?“),

– atsižvelgdamas į 2025 m. liepos mėn. priimtą Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl Europiečių finansinio raštingumo ir švietimo,

– atsižvelgdamas į 2025 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatą dėl ES finansinio raštingumo strategijos (COM(2025)0681),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A10-0000/2025),

A. kadangi finansinis raštingumas yra labai svarbus gyvenimo įgūdis ir esminė priemonė, leidžianti piliečiams geriau valdyti asmeninį ir šeimos biudžetą, taigi priimti informacija pagrįstus sprendimus dėl santaupų ir investicijų, ir užkertanti kelią sukčiavimui bei pernelyg dideliam įsiskolinimui;

B. kadangi Komisijos 2023 m. greitoji „Eurobarometro“ apklausa įrodo, kad reikia skubiai didinti finansinį raštingumą Europoje, nes tik 18 proc. ES piliečių pasižymi aukštu finansinio raštingumo lygiu;

C. kadangi finansinio raštingumo stoka neproporcingai veikia moteris, jaunimą ir vyresnio amžiaus piliečius, taip pat mažesnes pajamas gaunančius ar žemesnę profesinę kvalifikaciją turinčius asmenis;

D. kadangi šiomis aplinkybėmis nuomonės finansų srityje formuotojų (angl. „finfluencers“) vaidmuo teikia naujų informavimo ir įtraukties galimybių, tačiau taip pat gali kelti riziką, pvz., interesų konfliktų, klaidinančios reklamos ar nesąžiningos komunikacijos;

E. kadangi patikima, įtrauki ir skaidri skaitmeninė aplinka nuomonės finansų srityje formuotojams yra pagrindinė sąlyga siekiant užtikrinti visuomenės pasitikėjimą jų darbu;

Finansinis raštingumas kaip bendros pastangos ir bendra atsakomybė

1. supranta, kad finansinio raštingumo skatinimas visoje Europoje yra esminis horizontalusis ES ir jos valstybių narių prioritetas, nes dabartinis žemas jo lygis kenkia Europos konkurencingumui, didina nelygybę, kenkia kartų tarpusavio teisingumui ir kelia didelį pavojų namų ūkių atsparumui ir gebėjimui visapusiškai pasinaudoti kapitalo rinkomis;

2. ragina valstybes nares įtraukti pagal amžių tinkamus finansinio raštingumo projektus į mokyklų mokymo programas, papildant skaitmeninį švietimą ir lygiagrečiai su oficialiosiomis programomis, kartu skatinant mokytojų paramos iniciatyvas;

3. ragina valstybes nares tinkamomis politikos priemonėmis skatinti darbo vietoje vykdomas finansinio švietimo ir finansinės gerovės programas, kad būtų gerinamas informacija pagrįstas sprendimų priėmimas, visų pirma pensijų srityje;

4. pakartoja, kad reikia specialiai pritaikytų ir į bendruomenę orientuotų iniciatyvų, ir atmeta universalaus sprendimo principą; atkreipia dėmesį į moterų, jaunimo ir piliečių iš kaimo vietovių padėtį ir į tai, kad reikia pasikliauti socialiniais partneriais, neprofesionaliųjų investuotojų organizacijomis ir pilietinės visuomenės judėjimais, siekiant bendromis pastangomis nustatyti konkrečius poreikius ir konkrečius projektus, kurie būtų kuo arčiau piliečių ir bendruomenių, visų pirma piliečių, kurie yra mažiau finansiškai raštingi ir todėl labiausiai paveikiami finansinių sukrėtimų;

5. pabrėžia, kad finansiniam raštingumui reikalingas finansinis prieinamumas, todėl ragina nacionalines ir Europos kompetentingas institucijas, visų pirma priežiūros institucijas, užtikrinti galiojančių teisės aktų vykdymą, siekiant užtikrinti, kad rinkoje esančios finansinės priemonės būtų lengvai prieinamos ir kad visa būtina informacija apie jų sąlygas būtų teikiama skaidriai ir suprantamai;

6. siūlo sukurti visos Europos suinteresuotųjų subjektų ir kompetentingų institucijų tinklą tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmeniu, kad būtų galima remtis konkrečiais universaliais ir visapusiškais sprendimais, siekiant padidinti finansinio raštingumo lygį ir paskatinti ilgalaikius elgsenos pokyčius tokiose srityse kaip biudžeto sudarymas, taupymas ir tinkamų produktų pasirinkimas;

Finansinis raštingumas kaip taupymo ir investicijų sąjungos kertinis akmuo

7. palankiai vertina 2025 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatą dėl ES finansinio raštingumo strategijos ir atkreipia dėmesį į keturis jo ramsčius, pabrėždamas, kad dėl tokios svarbios iniciatyvos reikia kuo greičiau imtis konkrečių priemonių;

8. ragina Komisiją ir Europos priežiūros institucijas (EPI) sukurti, prižiūrėti, plėsti ir reguliariai atnaujinti ES finansinio švietimo iniciatyvų saugyklą, kurioje būtų galima atlikti paiešką ir kuri būtų prieinama, kaip aprašyta Komisijos komunikate, įtraukiant geriausią praktiką, susijusią su darbo vietoje vykdomomis programomis, jaunimo dalyvavimo projektais ir bendruomeniniais metodais, kad būtų remiama valstybių narių gerų pavyzdžių sklaida;

9. ragina Komisiją iki 2027 m. pabaigos pateikti ataskaitą dėl finansinio raštingumo strategijos įgyvendinimo ir veiksmingumo, įskaitant ambasadorių tinklo, pasiūlyto elgesio kodekso ir ES masto komunikacijos kampanijos rezultatus, ir, jei manoma, kad būtina, pasiūlyti imtis tolesnių veiksmų;

10. atkreipia dėmesį į Komisijos įsipareigojimą įgyvendinti reglamentavimo supaprastinimo darbotvarkę ir konkrečias pastangas sumažinti administracinę naštą, dėl kurių reikia imtis keleto tikslinių teisėkūros iniciatyvų; prašo Komisijos teikiant galimas iniciatyvas dėl bankininkystės, finansų rinkų ar draudimo reglamentavimo sistemų atsižvelgti į principus, kuriais grindžiamas jos komunikatas dėl finansinio raštingumo strategijos;

11. pabrėžia, kad reikia sistemingo politikos suderinamumo tokiose srityse kaip finansinis raštingumas, neprofesionaliųjų investuotojų apsaugos taisyklės, taupomųjų ir investicinių sąskaitų (TIS) planas, kitos taupymo ir investicijų sąjungos iniciatyvos ir bankininkystės bei finansų rinkų reglamentavimas;

12. siūlo parengti išsamią ataskaitą, kurią užsakytų Komisija, siekiant nustatyti galimų tikslinių teisėkūros iniciatyvų poreikį ir pridėtinę vertę, kad esminiai teisės aktai būtų pritaikyti politiniams finansų ir skaitmeninio raštingumo bei duomenų ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo didinimo tikslams;

Nuomonės finansų srityje formuotojų atsakomybė už finansinio raštingumo didinimą Europoje

13. pabrėžia nuomonės finansų srityje formuotojų, kaip naujų aktualios finansinės informacijos perdavimo tarpininkų, kurie pasiekia jauną auditoriją, kuriai anksčiau nebuvo skiriama pakankamai dėmesio, vaidmenį; atkreipia dėmesį į gerokai didesnę jų atsakomybę ir atskaitomybę savo auditorijai;

14. ragina Komisiją Europos elgesio kodekse, skirtame privačiosioms ir ne pelno organizacijoms, aiškiai nurodyti nuomonės finansų srityje formuotojus ir platformas, kuriose teikiamas finansinis turinys, t. y. nustatyti savanorišką spaudą, taikomą reikalavimus atitinkantiems kūrėjams;

15. ragina platformas toliau skatinti žinomus ir teisėtus švietimo finansinio raštingumo klausimais kanalus ir pakartoja, kad svarbu diegti novatoriškas funkcijas komercinių pranešimų ženklinimo, įspėjimo apie riziką sprendimų ir skubių pranešimo ir veiksmų procedūrų srityje, siekiant kovoti su neteisėtu ar akivaizdžiai žalingu turiniu;

16. pabrėžia nuomonės finansų srityje formuotojų socialinę atsakomybę ir vertingą jų indėlį didinant finansinį raštingumą; todėl ragina šiuos skaitmeninio sektoriaus subjektus prisidėti rengiant Europos finansinę strategiją ir dalyvauti Komisijos ir (arba) valstybių narių remiamuose renginiuose ir iniciatyvose, kartu laikantis aukščiausių nepriklausomumo ir skaidrumo standartų;

17. pareiškia, kad yra pasirengęs padėti įvertinti ES gairių dėl nuomonės finansų srityje formuotojų komunikacijos pridėtinę vertę, atsižvelgiant į galimą neigiamą rizikingų produktų reklamos ir nepatikrintų ar klaidinančių konsultacijų, kurias reklamuoja kai kurie subjektai, poveikį nesant tinkamos atskaitomybės;

18. siūlo Komisijai surengti visos Europos nuomonės finansų srityje formuotojų aukščiausiojo lygio susitikimą, kuriame būtų aptartos finansinio raštingumo didinimo Europoje priemonės ir aptarta, kaip šie skaitmeninio sektoriaus subjektai turėtų būti reguliuojami;

°

° °

19. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.